

نقش مقام معظم رهبری در مدیریت بحران ها

نقش؛ مجموعه ای از فعالیت ها و وظایف است، به رفتار و فعالیت فرد که پایگاه و جایگاه معینی را در اختیار دارد اطلاق می شود. نقش های اجتماعی و سیاسی پاسخی است به انتظارات پیرامون وظیفه و مسئولیتی که فرد عهده دار آن است. رهبری انقلاب نقش و رسالت خطیری در جمهوری اسلامی دارد، احیای ارزشهای اسلامی، حفظ نظام و آرمانها و اهداف انقلاب اسلامی و امام خمینی (ره) و جلوگیری از ایستایی و انحراف و سستی در مسیر حرکت آن، مقابله هوشمندانه با دشمنان و دشمنی ها و تهدیدها، ایجاد هم افزایی و همکاری در ارکان نظام و تحکیم همبستگی اسلامی و ملی، دفاع از حقوق و منافع مردم و اجرای وظایف ساختاری و قانونی و نیز تحقق انتظارات مردم از جمله مصادیق نقش رهبری اطلاق می گردد.

نقش رهبری در ثبات سیاسی جمهوری اسلامی و مقابله با بی ثبات سازی ها نقشی بی بدیل و حیاتی و سرنوشت ساز است. امام خامنه ای برای نهادینه ساختن ثبات سیاسی کشور روشها و راهکار های مختلفی را به تناسب شرایط و اقتضات کشور اتخاذ کرده اند، برخی از مهمترین این روشها عبارت اند از: ۱- سیاستگذاری و تدبیر کلان در قالب ابلاغ سیاست های کلان در موضوعات و عرصه های مختلف ۲- هدایت و مدیریت افکار عمومی ۳- مردمی کردن امنیت و ثبات سیاسی و عمومی کردن مبارزه با بی ثباتی و ناآرامی ۴- استفاده از نفوذ معنوی و کاریزمایی رهبری و ظرفیت ایدئولوژیک ولایت مطلقه فقیه ۵- نهاد سازی و ساختار سازی برای تسریع و سهولت اداره کشور و حل مشکلات مردم ۶- مفهوم سازی و گفتمان سازی. تحول و پویایی در ادبیات سیاسی کشور و در دست گرفتن ابتکار عمل در فضای سیاسی و اجتماعی کشور از این طریق حاصل می گردد و نظام سیاسی را در مسیر اهداف اولیه و منافع و مصالح ملی به پیش می برد.

امام خامنه ای در ۱۴ خرداد ۶۸ و بلافاصله پس از رحلت امام خمینی (ره) با درایت بهنگام و موثر نمایندگان مجلس خبرگان منتخب مردم به رهبری انقلاب اسلامی برگزیده شدند، اوضاع امنیتی، اجتماعی و سیاسی کشور در دهه دوم انقلاب اسلامی از حساسیت، ظرافت و پیچیدگی فوق العاده ای برخوردار گردید. نظام اسلامی در این دوره با انواع و اقسام چالش ها و بحران های داخلی و خارجی مواجه گردید، واقعیات سیاسی موجود و اعتراف دوستان و دشمنان بیانگر این واقعیت است که ولی امر مسلمین به بهترین وجه ممکن، نظام اسلامی را رهبری کرده و کشور را به سلامت از بحران ها و بی ثباتی ها عبور داده اند و اکنون که ثمره این مدیریت راهبردی را شاهد هستیم جمهوری اسلامی به عنوان یک قدرت تأثیرگذار در منطقه و جهان به رسمیت شناخته شده و سطح قابل قبولی از شاخصه های پیشرفت و توسعه همه جانبه را پشت سر گذاشته است.

برخی از چالش‌ها و بحران‌های مدیریت شده عبارت‌اند از: مخاطرات مرحله انتقال رهبری و چالشگری آقای منتظری که با سعه صدر رهبری معظم انقلاب و تدابیر هوشمندانه مدیریت شد، افراطی‌گری سیاسی جریان‌ها و عناصر تجدیدنظر طلب به نام اصلاح طلبی پس از سال ۷۶، تحصن برخی نمایندگان افراطی مجلس ششم و نخستین دوره شورای اسلامی شهر تهران، قتل‌های زنجیره‌ای در پاییز سال ۷۷ به شکلی مرموز چهار نفر از عناصر ملی‌گرا و منتقد نظام کشته شدند تا نیروهای نظامی و امنیتی را متهم سازند و تخریب کنند، حادثه کوی دانشگاه تهران: یک کودتای سیاسی تمام عیار در ۱۸ تیر ۱۳۷۸ با پوشش نوعی اعتراض سیاسی و شورش دانشجویی علیه نظام و رهبری رخ داد که با تدبیر رهبری به حماسه ۲۳ تیر مدیریت شد، بحران سازی ناشی از رد صلاحیت‌ها در انتخابات مجلس هفتم و آبستراکسیون آنها در ۲۱ دی ۸۲ که با تدابیر رهبری و به کارگیری مجموعه نهادهای نظارتی و امنیتی و انتظامی مدیریت شد، فتنه سال ۸۸ که حرکتی ضد انقلابی و با هماهنگی دشمنان تبلودار جمهوری اسلامی انجام شد و با روشنگری و هدایت رهبری معظم انقلاب به حماسه ۹ دی و به نفع نظام اسلامی خاتمه یافت.

رهبر معظم انقلاب برای مدیریت صحنه، مجموعه‌ای از روش‌ها و راهکارهای موثر را بکار بستند و از نفوذ معنوی خویش مایه گذاشتند: ۱- نصیحت و ارشاد: توصیه به آرامش و پرهیز از جنجال و حاشیه‌سازی و فرصت‌سوزی ۲- روشنگری و شفاف‌سازی صحنه سیاسی کشور ۳- تاکید بر قانونمداری (۸۲/۱۰/۲۳) ۴- دستور باز بینی بررسی صلاحیت‌ها توسط شورای نگهبان (۸۲/۱۰/۲۴) ۵- هشدار به مداخله بیگانگان ۶- افشای اهداف، استراتژی و تاکتیک دشمن و اخلال گران ۷- صدور دستور برخورد قاطع با اخلال گران ۸- تقویت جایگاه مجلس ۹- جریان شناسی طیف‌های جنجالی مجلس ۱۰- خلاف قانون و خلاف شرع دانستن استعفای مسئولان ۱۱- تشکر و قدردانی از ایستادگی و تعامل رؤسای قوا.

تدابیر و اقدامات امام خامنه‌ای در مقابله با فتنه‌ها، بحران‌ها و چالش‌های بی‌ثبات ساز را می‌توان در سه محور کلی دسته بندی کرد:

دسته اول) تدابیر پیشگیرانه قبل از وقوع فتنه و بحران

۱- تبیین و تاکید بر جایگاه و اهمیت مسائلی چون انتخابات ۲- طرح چالش‌های احتمالی پیش روی ۳- دعوت به انصاف در قول و عمل و پرهیز از انتقادات و برخوردهای غیر منصفانه ۴- حمایت از شعارها و اقدامات و رویکردهای ارزشی و دینی ۵- هشدار نسبت به تلخ کردن شیرینی انتخابات در کام مردم ۶- مطالبه تبدیل رقابت به رفاقت ۷- دعوت افراد و جریانهای سیاسی به وحدت و مدارا ۸- مذمت تخریب و اهانت ۹- هشدار نسبت به خطر تفرقه و اختلاف ۱۰- پرهیزدادن از سیاه نمایی و بی انصافی نسبت به نظام اسلامی ۱۱- آماده باش مردم و افزایش بصیرت آنها ۱۲- پیش‌بینی و هشدار نسبت به اراده دشمنان برای فتنه‌انگیزی ۱۳- صدور دستور رسیدگی به اعتراض‌ها و شکایت‌های احتمالی نامزدها.

دسته دوم) مدیریت بحران در حین وقوع فتنه و بحران

۱- نصیحت و ارشاد، ۲- توصیه به خویشتن داری همه طرف‌ها ۳- لزوم شناسایی و تفکیک صفوف خرابکاران ۴- ایستادگی صریح و قاطع در مقابل فشارها و مطالبات غیر قانونی ۵- روشنگری، شفاف‌سازی و بصیرت‌افزایی سیاسی ۶- افشای مداخلات ظالمانه غرب و تحریکات آمریکا و اروپا و گروهک‌های ضدانقلاب ۷- جذب حداکثری و شنیدن سخن معترضان ۸- تأکید بر قانون محوری و فصل الخطاب دانستن قانون ۹- صبر و قاطعیت انقلابی ۱۰- مردمی کردن مقابله با فتنه و فتنه گران و بحران‌ها.

دسته سوم) مدیریت دامنه بحران پس از وقوع فتنه و شکل‌گیری بحران

۱- جدا دانستن صف مردم و رای دهندگان از اغتشاشگران ۲- ضرورت عبرت آموزی و تجربه‌اندوزی از حوادث تلخ ۳- برملاکردن نقش دشمنان انقلاب اسلامی ۴- روشنگری نخبگان ۵- هشدار نسبت به غفلت از حيله‌های دشمن ۶- برخورد قاطع با اخلال گران و اعلام اینکه نظام به کسی باج نمی‌دهد. ۷- دفاع از چارچوب‌ها و نهادهای قانونی ۸- فراخوان عمومی برای خاتمه دادن به فتنه‌ها و بحران‌ها.